

SERVEIS SOCIALS

**L'OBSERVATORI PER AL DESENVOLUPAMENT
SOSTENIBLE DE LA GARROTXA**

2019

2018

**CONSORCI
D'ACCIÓ
SOCIAL DE LA
GARROTXA**

**[INFORME SOBRE L'ESTAT I ACCIÓ DELS
SERVEIS SOCIALS A LA GARROTXA]**

Anàlisi social del context i de les necessitats socials prioritàries a la Garrotxa

Els grans canvis sociodemogràfics, econòmics i tecnològics que han sacsejat la societat durant les últimes dècades han acabat introduint fortes transformacions estructurals, tot dibuixant una nova realitat social a Catalunya. Aquest apartat posa en relleu aquests grans canvis, sobretot aquells que han contribuït a generar **noves necessitats socials** susceptibles de ser ateses per les polítiques socials i, en concret, pels serveis socials.

1.-Estructura de la població

La població de la comarca de la Garrotxa , ha crescut en **429 persones**, un increment de població que supera en escreix el creixement de l'any 2017 (+185) però fins i tot els dels anys 2010-2013 i evidentment els anys 2014 i 2016 que el creixement va ser negatiu .

2010	55.439	+100
2011	55.597	+158
2012	55.855	+258
2013	56.106	+251
2014	56.036	-70
2015	56.063	+27
2016	55.999	-64
2017	56.184	+185
2018	56.613	+429

La situació de la Garrotxa, és molt semblant a la situació de Catalunya .

De les 56.613 persones que hi ha a la Garrotxa, són homes 28.207 (49,8%) i 28.406 són dones (50,2 %). Molt semblant també a la distribució de Catalunya . Malgrat hi ha poca diferència en la totalitat de la població per gènere, a partir de les franges d'edat de més de 65 anys i especialment a partir dels 85 anys el nombre de dones (1.675) més que dobla el dels homes (814) aquest fet influenciarà especialment les polítiques d'atenció a la dependència perquè les dones són les que tenen les jubilacions més baixes.

2.- L'envelliment de la població

A la Garrotxa el índex d'envelliment l'any 2018 és de 136,5 (persones de més de 65 anys per cada 100 persones menors de 15 anys) . Catalunya és de 120,75

La Garrotxa té 11.690 persones més grans de 65 anys .

Si mirem les dades del índex de sobreenvelliment trobem a la nostra comarca **un índex de 21.3** persones de més de 85 anys per cada 100 persones majors de 65 anys, i Catalunya el índex és de 16,6.

La Garrotxa té 2.489 persones més grans de 85 anys

A més tenim en aquests moments 2.919 persones de més de 65 anys que viuen soles (866 homes i 2.053 dones) i 905 persones més grans de 85 anys que viuen soles (194 homes i 711 dones).

3.- El paper del fenomen migratori

Al final de l'última dècada del segle XX es va iniciar l'arribada d'un contingent d'immigrants important. Aquest moviment migratori es va intensificar durant la primera dècada del segle XXI.

Tanmateix aquest creixement sostingut s'atura l'any 2010/2011 i inicia una lleugera davallada, en el cas de Catalunya i també a la Garrotxa, que s'ha anat consolidant els darrers anys amb un lleu augment l'any 2017 i 2018.

L'any 2018 a Catalunya 1.082.099 són persones estrangeres, la qual cosa suposa un 14,2 % del total de la població. En el cas de la Garrotxa el nombre de població estrangera és de 7.908 persones que significa el 14 % de la població total. Cal remarcar però, que a Olot, el tant per cent és de 18,4 %.(6.337 persones)

També cal valorar que creiem que hi havia al voltant de més de 2.115 persones l'any 2017 a la Garrotxa, que han pogut accedir a la nacionalitat espanyola. (Aquesta dada no l'hem pogut aconseguir de la delegació del govern, la traiem del padró municipal només d'Olot i per tant és orientativa)

Els efectes de la crisi econòmica i les seves conseqüències en l'economia productiva amb taxes d'atur més elevades varen modificar les pautes migratòries dels últims anys, però amb la millora de la situació econòmica sembla que la immigració torna augmentar.

Pel que fa al sexe de les persones estrangeres a la Garrotxa , el 53,4 % són homes i el 46,86 % són dones.

El 56,5% de persones nouvingudes de la Garrotxa estan en les edats compreses entre 20 i 44 anys i el 12 % tenen menys de 20 anys.

Pel que fa a la procedència de les persones nouvingudes es diferencia del resta de Catalunya, en llocs i diversitat

Catalunya		
Procedència	Nombre	%
Marroc	211.192	19.52
Romania	89.177	8.24
Xina	59.380	5.49
Itàlia	55.823	5.16
Pakistan	45.125	4.17
Hondures	33.728	3.12

Garrotxa		
Procedència	Nombre	%
Índia	1.387	17.54
Marroc	1.056	13.35
Romania	883	11.17
Xina	817	10.33
Hondures	639	8.08
Gàmbia	626	7.92

L'estructura d'edats de la població immigrada és més jove que l'autòctona i per tant la proporció de dones en edat fèrtil és molt superior entre la població estrangera que entre la població autòctona. A més a aquesta circumstància s'hi suma el fet que el calendari de fecunditat de les dones estrangeres és més rejuenit en relació amb el de les dones autòctones i també la fecunditat de les dones estrangeres és superior a la de les autòctones .

Grups d'edats.- Població estrangera				
	Catalunya		Garrotxa	
	Total %	Estrangera %	Total %	Estrangera %
0-4 anys	4.5	0.2	4.6	0.1
5-9 anys	5.1	0.3	5.3	0.3
10-14 anys	4.9	0.5	5.2	0.6
15-19 anys	3.9	0.97	4.7	1
20-24 anys	3.5	1.4	4.9	1.6
25-29 anys	3.6	1.9	5.5	1.9

4.- Exclusió social, pobresa i desigualtat

La comissió europea defineix les persones en situació de pobresa com “aquelles persones, famílies i grups els recursos dels quals (econòmics, socials i culturals) són tan limitats que els exclouen del nivell de vida que es considera acceptable a la societat a la qual viuen “.Aquest enfocament planteja que una persona és pobra quan es troba en una situació de desavantatge econòmic i social clar respecte a la resta de persones del seu entorn.

Com que el nombre de persones en situació de pobresa depèn de la posició relativa de les persones en l'escala de la distribució de la renda del conjunt de la població, qualsevol augment o disminució homogenis del nivell d'ingressos d'una societat determinada manté invariable la comptabilització de la pobresa.

En el cas d'un augment homogeni del nivell d'ingressos es produeix un increment del llindar o de la línia de pobresa i presumiblement també de les condicions de vida, però no de l'escurçament de les taxes de risc de pobresa, ja que la desigualtat romandria. És en aquest punt on pren importància el desenvolupament dels components bàsics del sistema de protecció social i de les polítiques redistributives, tant des d'un punt de vista de capacitat com d'intensitat protectora.

El llindar de risc de pobresa de la població de Catalunya, que es té disponible és la del 2017 que era de 10.097 € (amb dades d'ingressos del 2016) i la taxa de risc de la pobresa del 20 % de la població. La població més afectada és la de menys de 16 anys, amb una taxa del 28.5 % .

Aquestes dades només les podem obtenir de tot Catalunya, no existeixen segmentades per comarca.

De totes maneres, en el informe fet pel Consorci d'Acció Social de la Garrotxa, conjuntament amb la Universitat de Girona “ La cohesió social a la Garrotxa. Realitats i reptes de futur “ i pel que fa a la ciutat d'Olot, s'ha pogut detectar un 5% de la població en situació de pobresa severa i un altre 5 % en situació de vulnerabilitat.

El que si és té és la Renda familiar disponible per habitant i podem comparar la renda de les famílies de Catalunya i de la Garrotxa. Sempre, la nostra comarca havia tingut una renda superior a la catalana tot i que podem veure com la diferència disminueix en el pas del anys i es passa a una renda inferior a partir de 2011.

Renda familiar disponible bruta per habitant			
Milers d'euros			
Any	Catalunya	La Garrotxa	Olot
2005	14.9	16.0	15.8
2006	15.6	17.3	16.9
2007	16.3	17.4	17.2
2008	17.4	18.1	17.5
2011	16.7	16.2	15.9

2012	16.2	15.9	15.5
2013	16.1	15.7	15.2
2014	16.5	16.0	15.5
2015	16.8	16.1	15.7

5.Prestacions econòmiques. Pensions contributives i no contributives

Pensions contributives

Les prestacions contributives, són prestacions econòmiques i de durada indefinida (encara que no sempre), la concessió de la qual està generalment supeditada a una prèvia relació jurídica amb la Seguretat Social. Es troben en reserves especials que les empreses i els empleats construeixen per assegurar el seu benestar una vegada acabat un contracte laboral o en presentar-se algun tipus de necessitat greu durant el seu desenvolupament, sent aquestes un estalvi o una reserva econòmica a la qual tenen dret els treballadors contribuents i les persones que no han contribuït al sistema, però que per determinació de les lleis tenen accés a aquest tipus d'auxilis en casos determinats.

Nombre de persones que disposen d'una pensió contributiva de la seguretat social. Garrotxa

	Incapacitat permanent	Jubilació	Viduïtat	Orfenesa
2016	825	8.170	2.626	222
2017	815	8.255	2.632	226

Pensió contributiva mitjana de la seguretat social per tipus.
Garrotxa

	Incapacitat permanent	Jubilació	Viduïtat	Orfenesa
2016	885,49 €	967,76 €	596,09 €	366,95 €
2017	894,65 €	994,89 €	606,68 €	365,23 €

Pensió contributiva mitjana de la seguretat social per tipus i sexe.
Garrotxa

	Incapacitat permanent	Jubilació	Viduïtat	Orfenesa
Homes	1.018,06 €	1.270,34 €	427,74 €	363,86 €
Dones	760,83 €	748,69 €	633,58 €	367,01 €

Pensions no contributives

Les pensions no contributives per jubilació i invalidesa són per a les persones més grans de 65 anys i els adults amb discapacitat que no poden accedir a les pensions en modalitat contributiva i no disposen de rendes suficients.

Totes les prestacions, igual que les contributives són de competència de la Seguretat Social, que delega la gestió a les comunitats autònomes. Per complementar els imports d'aquestes prestacions i ajudar a adequar-los a la

realitat de la renda mitjana de Catalunya, la Generalitat ha creat una prestació complementària per a les diferents modalitats de prestacions no contributives.

A Catalunya, l'any 2017 (no disposem de dades del 2018) , es comptabilitzaven 26.312 persones beneficiàries de la pensió no contributiva per invalidesa. Es tracta de població de 18 a 65 anys amb un grau de discapacitat reconegut igual o superior al 65% que no han cotitzat mai a la Seguretat Social o bé ho han fet durant un temps insuficient per tenir dret a una pensió contributiva.

A la Garrotxa n'hi havia l'any 2017, 85 persones .La mitjana de la pensió a Catalunya és de 380 € i a la Garrotxa de 388 €

Les persones amb una pensió no contributiva per jubilació, és per les persones que han complert 65 anys, però que no disposen de rendes superiors al import bàsic de la pensió .Pel que fa a Catalunya disposaven d'aquesta prestació l'any 2017, 32.208 persones que significa el 2.26 % de la població de + de 65 anys i una mitjana de 341 € mensuals .Pel que fa a la Garrotxa la quantitat de persones eren 133 que significa el 1,14 % i amb una pensió mitjana de 349 € mensuals.

Les situacions de necessitat social

L'actual llei de serveis socials 12/2007, d'11 d'octubre diu "els serveis socials bàsics (de caràcter públic i local) constitueixen un dispositiu d'informació, diagnòstic, *orientació, suport, intervenció i assessorament individual i comunitari*, a més d'ésser **la porta d'entrada** habitual al sistema de serveis socials, i l'eix vertebrador de tota la xarxa de serveis socials"

Aquest any 2018 hem atès a 3.754 nuclis familiars i s'han beneficiat 9.092 persones . Això significa un **16 % de la població** de la Garrotxa.

Respecte a les problemàtiques ateses, no hi ha grans diferències substantives respecte a anys anteriors. Les problemàtiques relacionades amb l'autonomia i la salut segueixen essent les majoritàries. A continuació destaquen les problemàtiques **econòmiques** i les laborals.

S'han establert tres categories principals per definir les necessitats socials:

- Situacions de necessitats per manca d'autonomia*
 - Discapacitat
 - Dependència
- *Situacions de necessitat en l'àmbit relacional*
 - Relacions familiars disfuncionals
 - Dèficits en les relacions socials.
- Situacions de necessitat material i instrumental*

1- Necessitats per manca d'autonomia

La dependència es defineix com "l'estat de caràcter permanent en què es troben les persones que, per motius derivats de l'edat, la malaltia, o la discapacitat, i lligades a la manca d'autonomia o a la pèrdua d'autonomia física, mental, intel·lectual o sensorial, necessiten l'atenció d'una persona o més o ajudes importants per dur a terme les activitats bàsiques de la vida diària.

El tret diferencial entre la discapacitat i la dependència és la necessitat d'ajuda d'una altra persona.

1.1.- Situacions de discapacitat

Tot i el treball que ha fet l'administració, les organitzacions de persones amb discapacitat i organismes internacionals per conceptualitzar la discapacitat des de perspectives més integradores i que afavoreixen el seu desenvolupament personal i social en igualtat d'oportunitats, cal dir que les seves necessitats socials demanen una atenció específica.

Així la discapacitat, engloba els dèficits, les limitacions i les restriccions que un individu pot experimentar en la realització d'activitats vitals.

A Catalunya l'any 2017 (no disposem de dades del 2018) hi havia 551.440 persones que tenien una discapacitat reconeguda que representa un 9,96% de la població, una mica més superior de les dades dels darrers anys i la franja de més de 45 anys concentraven el 55.22 % de les persones amb discapacitat.

En el cas de la Garrotxa les persones que tenen una discapacitat reconeguda representa un 5,7%.

Les dades comparades entre Catalunya, Garrotxa i Olot del 2017 són:

Persones discapacitades legalment reconegudes			
	Catalunya	Garrotxa	Olot
0 -15 anys	23.429 (4,25 %)	173 (5,35 %)	127 (6,1%)
16-19 anys	8.809 (1,6 %)	60 (1,86%)	49 (2,3%)
20- 34 anys	33.267 (6,03 %)	321 (9,93%)	229 (11 %)
35-44 anys	50.899 (9,23 %)	308 (9,53%)	202 (9,7%)
45-54 anys	82.914 (15,03 %)	477(14,76%)	300 (14,42 %)
55-64 anys	110.064(19,96 %)	693 (21,44%)	452 (21,72%)
65-74 anys	111.435(20,21 %)	538(16,65 %)	329 (15,80 %)
+ 75 anys	130.623(23,69 %)	662(20,48%)	393 (18,9 %)

La prevalença de la discapacitat disminueix a mesura que augmenta el grau d'afectació i les proporcions entre Catalunya i La Garrotxa són molt semblants.

Segons grau de discapacitat			
	Entre 33 i 64 %	Entre 65 i 74 %	Més de 75 %
Catalunya	60,22 %	24,16 %	15,62 %
La Garrotxa	64,9 %	22 %	13,1 %

Pel que fa a la tipologia

Segons tipologia		
	Catalunya %	La Garrotxa %
Motòrics	34,25	41.34
Físics no motòrics	20,82	14.7
Visuals	6,1	5.8
Auditius	5,7	4.21
Psíquics	10,45	16.24
Malalts mentals	20	15.28
No consta	2,68	2,43

Les discapacitats derivades de malaltia mental, han protagonitzat l'augment més rellevant entre els diferents tipus de discapacitat. De fet els problemes de salut mental tenen una alta prevalença. Dades de l'Organització Mundial de la Salut refereixen que una de cada quatre persones patirà algun tipus de problema de salut mental al llarg de la vida.

Per poder saber si una persona està reconeguda com a persona en situació de discapacitat, existeixen els serveis de valoració i orientació – CAD – que són la porta d'entrada als serveis i les prestacions específics per a les persones amb discapacitat.

Els equips de valoració estan formats per un metge o metgessa, un psicòleg o psicòloga i un treballador o treballadora social.

Aquest servei fins l'any 2014 estava gestionat directament per la Generalitat i per tant les persones que havien de fer una valoració s'havien de traslladar a Girona. Ara ja fa 4 anys que el servei es gestiona des del Consorci d'Acció Social de la Garrotxa.

En relació a les valoracions de les situacions de discapacitat que s'han fet l'any 2018 : **356 valoracions** i 86 revisions, 91 provisionals, i 11 reclamacions

1.2.- Situacions de dependència

Quan la necessitat d'ajuda resulta indispensable per dur a terme les activitats bàsiques de la vida diària, diem que perden la **seva autonomia personal**. Quantificar, però, les persones amb dependència no és una tasca senzilla. La informació més completa disponible prové dels registres i es refereix a la població valorada mitjançant el barem oficial que la Llei d'Autonomia i promoció i atenció a la dependència, LAPAD ha establert per a tot el territori espanyol. Això fa que aquesta quantificació no es pugui comparar amb les aproximacions que es fan mitjançant enquestes, que aborden la dependència percebuda per l'individu independentment de si ha passat o no per un procés de valoració.

Mitjançant el Sistema d'autonomia i atenció a la dependència-SAAD- es configura un model de mínims que estableix un contingut comú per a tot el territori de l'Estat espanyol, amb independència que cada comunitat autònoma pugui incrementar la intensitat i la qualitat dels serveis oferts.

Es pretén així garantir una assistència bàsica a tota persona dependent del territori espanyol. L'entrada en vigor de la LAPAD suposa la substitució d'uns serveis assistencials per uns altres de caràcter universal, de manera que els recursos socioeconòmics deixen de ser una barrera d'accés.

La LAPAD ha establert una definició i un barem de dependència vàlids a tot l'Estat. En funció de la freqüència amb la qual una persona necessita ajuda per desenvolupar les activitats bàsiques de la vida diària, es reconeixien tres graus de dependència.

L'any 2007, es va implementar i desenvolupar progressivament la Llei i el que podem aportar són les persones que s'han valorat i s'han determinat en un grau de dependència sabent que és possible que altres persones també amb situació de dependència no hagi passat pel procés d'avaluació.

De 2007 del inici de la llei a 2018, hem valorat a la Garrotxa 6.344 persones que han tingut reconeguda algun grau de dependència i d'aquestes persones a 31 de desembre de 2018 teníem **2.357 persones actives**.

Pel que fa al servei de valoració de la dependència aquest any 2018 s'han fet **666 valoracions**, (408 primers i 258 revisions) i el 84 % estan en el domicili .

Després de la valoració realitzada, les persones que tenen reconegut un grau de dependència , hauran de fer un Pla d'Atenció Individual (PIA) amb la treballadora social del CASG i concretar el recurs més idoni. De les situacions actives a 2018 tenim els següents serveis :

- Serveis d'ajuda a domicili	519 persones
- Servei de teleassistència	282 persones
- Centre de dia per a gent gran	301 persones
- Centre de dia per a discapacitats	72 persones
- Centre residencial gent gran	513 persones
- Centre residencial discapacitats	38 persones
- Prestació vinculada per residència gent gran	277 persones
- Prestació econòmica per a cuidador no professionals	1.430 persones
- Prestació econòmica per assistent personal	2 persones
- Altres	34 persones

L'acció dels serveis socials davant la manca d'autonomia

1.- Un dels programes més importants és el **programa d'atenció domiciliària** que disposa de diferents serveis.

- *Servei d'ajuda a domicili* .- Conjunt de tasques que es realitzen a la llar de persones o famílies que es troben, per motius físics o socials, en situacions de manca d'autonomia temporal o permanent per poder realitzar les tasques habituals de la vida quotidiana.

A la Garrotxa hem atès **540 persones** amb un total de 72.325 hores l'any 2018, 443 persones, de les quals eren persones més grans de 65 anys.

- *Servei d'àpats a domicili*.- El servei consisteix en el lliurament al domicili de la persona beneficiària d'àpats equilibrats i saludables en adequades condicions de qualitat i higiene, a fi de garantir la cobertura de les seves necessitats nutricionals. No és un servei estès a totes les comarques. En el cas de la Garrotxa es beneficien **156 persones** més grans de 65 anys
- *Servei de teleassistència*. Consisteix en la instal·lació d'un aparell molt senzill a l'habitatge de la persona usuària, connectat mitjançant la línia telefònica a una central receptora, amb la qual es pot comunicar en cas d'urgència. També es dona un penjoll que permet moure's lliurement per casa, i fins i tot dutxar-se, amb la seguretat de poder contactar amb la central des de qualsevol lloc de la casa. Es tracta d'un servei adreçat preferentment a les persones més grans de 65 anys i, per això, la taxa de cobertura es calcula sobre aquesta franja de població; L'any 2018 a la Garrotxa varen disposar del servei **1.470 persones**, de les quals 1.448 eren més grans de 65 anys això significa el 12.5 % de la totalitat de les persones de + de 65 anys (11.690) Si mirem les persones de més de 85 anys, 890 han disposat d'aparell (36 % de les persones de +85 anys)
- *Servei de teràpia ocupacional i productes de suport*. És un servei pel conjunt de la població tot i que majoritàriament està adreçat a persones amb dificultats per realitzar qualsevol activitat bàsica al seu domicili, amb manca d'autonomia física temporal o permanent i /o persones que volen prevenir o anticipar-se a futures necessitats d'adequació de la llar. Aquest servei es va posar en funcionament l'any 2017 i per tant està en fase d'implementació i d'avaluació per fer les modificacions necessàries.- S'ha atès **110 persones** a 58 de les quals se'ls hi ha prestat un producte de suport.
- *Servei de transport adaptat*.-S'ha atès de manera regular i diàriament a **421 persones** i 91 persona de manera puntual.

2.- Pel que fa al **servei d'atenció precoç** de la Garrotxa, que atén a infants de 0 a 6 anys, i que incideix en els trastorns del desenvolupament infantil i les situacions de risc que puguin provocar-los i que està gestionat per INTEGRA, amb un conveni amb el Departament d'Afers Social i famílies, s'han atès **333 infants i les seves famílies** .D'aquestes famílies han pogut rebre ajuts pel desplaçament 12 famílies.

3.- Atenció diürna

Gent gran

L'oferta pública de serveis de centre de dia adreçats a la gent gran ha incrementat a Catalunya lleugerament el seu nivell de cobertura sobre la població i assoleix el 0.64 % de la població de 65 anys i més. A la Garrotxa aquesta cobertura sempre ha estat per sobre, aquest 2018 tenim un 1, 03 % de places públiques. Disposem de 266 places , 141 places públiques.

Discapacitats

La comarca de la Garrotxa disposa de dos centres ocupacionals per a persones més grans de 18 anys, un de l'entitat Integra (24 persones ateses) i l'altra de la Cooperativa La Fageda (64 persones) .També disposem per a persones amb reconeixement de discapacitat el Centre especial de Treball de la Cooperativa La Fageda amb 136 persones.

4.- Atenció residencial

Gent Gran

La cobertura sobre la població de 65 anys i més a la Garrotxa és de 4,9% Aquest any 2018, després de les noves obertures de les residències del Mirador del Puigsacalm de la Vall de Bas i la de la Salut a Sant Feliu de Pallerols disposem de 570 places residencial, 361 són públiques.

Discapacitats

A la comarca disposem de diferents serveis residencials per a persones amb discapacitat que no poden viure de manera totalment autònoma sols ni amb la seva xarxa familiar.

Els diferents recursos existents es classifiquen segons l'autonomia de la persona:

- 18 persones en el programa d'autonomia a la pròpia llar
- 3 persones amb llar amb suport
- 36 persones a les llars residències

Aquests recursos estan gestionats per la Cooperativa la Fageda i finançats per la Generalitat

També comptem amb una residència per a persones molt afectades que és de titularitat del Consorci i gestionat per INTEGRA. Disposem de 22 places.

5.. Atenció a les persones cuidadores

La LAPAD inclou i reconeix, per primera vegada, el paper que les famílies estan fent en l'atenció a les situacions de dependència. Amb la finalitat de donar cobertura tant a la voluntat de les persones de ser ateses en el seu domicili i pels seus familiars com a les necessitats de subsistència de les persones cuidadores. A la prestació econòmica per a cures en l'entorn familiar el Sistema per l'autonomia i atenció a la dependència -SAAD-, protegeix la persona dependent amb la prestació econòmica tal com hem explicat en les situacions actives de dependència.

Així a la Garrotxa hi ha 1.430 que disposen d'aquesta prestació

6. Els serveis de tutela

La protecció de les persones majors d'edat a les quals els manca capacitat d'obrar i queden desamparades és assumida per persones jurídiques o entitats, sense ànim de lucre, que es fan càrrec de la persona incapacitada i, mitjançant la protecció personal i l'administració del patrimoni, n'asseguren el benestar psíquic i material. Els serveis de tutela són figures de protecció a les quals es recorre en cas de declaració judicial d'incapacitat total. Aquests serveis permeten garantir la protecció d'aquelles persones que no disposen de família o quan aquesta no pot o no vol fer-se'n càrrec.

A la Garrotxa, aquest tema el treballem amb la Fundació tutelar de les comarques gironines, que tutela totes les situacions de desprotecció, siguin gent gran, discapacitats i malalts mentals.

En aquests moments la Fundació té **143 persones** tutelades de la comarca de la Garrotxa. El 52 % de les persones viuen en el seu domicili . El perfil més importants són: 32% discapacitat intel·lectual, 32 % malaltia mental i 31 % deteriorament cognitiu.

2. Necessitats en l'àmbit relacional i l'acció dels serveis socials

La família i les xarxes socials exerceixen un paper fonamental en el desenvolupament vital de les persones. A Catalunya, igual que en altres països del sud d'Europa, aquestes funcions constitueixen, en molts casos, la xarxa principal de protecció social dels seus membres.

Situacions de necessitat relacional inclou aquelles situacions de necessitat derivades dels vincles socials, tan en l'entorn familiar com en el comunitari. Conté totes les situacions de necessitat en les quals el dèficit en les relacions socials, la manca de relacions o l'existència d'unes relacions disfuncionals creen vulnerabilitat o risc a les persones o a l'entorn comunitari.

Per tant identificarem dues categories:

- Relacions familiars disfuncionals
- Relacions socials i comunitàries.

2.1. Relacions familiars disfuncionals

Són les situacions provocades per la manca de compliment de les funcions de suport i ajuda que ha de desenvolupar la família. S'hi inclouen, entre altres, les situacions de violència, contra els infants, les dones, la gent gran i/o els discapacitats, tant pel que fa a situacions de desemparament i de negligència en l'atenció a persones vulnerables.

2.1.1.- Situacions de risc social en la infància i adolescència

La infància i l'adolescència són etapes de la vida en les quals les persones estan en creixement i són especialment vulnerables, per això necessiten que «es potenciï el seu desenvolupament i es desvetllin les seves capacitats alhora que se'ls garanteixin les necessitats bàsiques, se'ls preservi de tota situació de risc i siguin ràpidament protegits davant qualsevol vulneració dels seus drets»

Les situacions de risc social són les que el desenvolupament i el benestar de l'Infant o l'adolescent és limitada o perjudicada per qualsevol circumstància personal, social o familiar.

La llei 14/2010 identifica les situacions concretes que es consideren de risc social, i podem comprovar el paper fonamental de l'entorn familiar. Quan les famílies no desenvolupen les funcions bàsiques respecte els seus fill determinem que hi ha un risc social.

Què vol dir funcions bàsiques ? Creixement i socialització saludables, clima d'afecte i suport, estimular les seves capacitats i facilitar-los l'obertura a contextos educatius.

2.1.1.1.-Les situacions de desemparament i violència domèstica

Són infants deseparats els que els hi manca els elements bàsics pel desenvolupament integral de la personalitat. (maltractaments, abandonament, violència, incompliment d'assistència material i /o educativa, abús i inducció al delictes o activitats perilloses, i tot allò que pugui posar en perill l'Infant i l'adolescent.

Per tal de determinar el nombre de menors en risc social alt i en situació de desemparament, hem de recórrer a dades registrals, ja que **no existeixen estudis que facin estimacions de la incidència de les situacions d'alt risc social en els menors d'edat**. D'altra banda, les situacions de desemparament responen a una decisió de l'Administració i, per tant, també l'origen de les dades serà registral.

L'abordament del maltractament infantil és de gran complexitat i topa amb molts límits. La detecció dels casos reals de maltractament infantil és complexa i difícil i, en aquest sentit, tant a Catalunya com al conjunt de l'Estat es desconeix la prevalença real dels maltractaments.

Tot i que hi ha alguns estudis fets, veiem que s'utilitzen diferents criteris tant pel que fa a la conceptualització com a les estimacions i per tant les dades que surten són difícilment acceptables.

L'accés al sistema de protecció de la infància i l'adolescència es produeix, en la majoria de casos, a través dels serveis especialitzats d'atenció a la infància i l'adolescència (SEAIA), prestats mitjançant equips professionals i definits com un servei especialitzat en l'atenció a la infància en situació d'alt risc social amb una implantació territorial. Aquest servei, en tant que és especialitzat, és competència de la Generalitat, que n'ha delegat la gestió a les administracions locals.

A Catalunya, l'any 2018, el nombre d'infants i adolescents amb un expedient obert en el sistema de protecció és de 18.262 infants i joves (1,3 % de la població entre 0 i 17 anys i amb una mesura protectora de la Generalitat va ser **de 9.590**. (0.7 % de la població entre 0 i 17 anys)

Durant l'any 2018 a la Garrotxa s'ha treballat amb 72 nens i nenes ,dels quals 14 són de nova obertura i 6 s'han tancat. A finals de l'any 2018 hi havia oberts 66 expedients.

Els diferents tipus de maltractament es manifesten de forma combinada, però la tipologia més freqüent tant a Catalunya com a la Garrotxa és **la negligència**.

El segon tipus de maltractament més freqüent és el maltractament psíquic, coincidint també a Catalunya i a la Garrotxa.

El maltractament en l'àmbit familiar és el predominant; aproximadament quatre de cada cinc casos de maltractament infantil detectats tant a Catalunya com a la Garrotxa, es produeixen en l'àmbit familiar i ve dels pares biològics.

La majoria de casos de la Garrotxa, estan acollits en família extensa (oncles i avis) i en centres residencials.

Aquest any, malauradament tenim constància d'una mutilació genital femenina, que els darrers anys no n'hi havia hagut cap.

Pel que fa a Catalunya s'han atès 1.870 menors de menys de 18 anys . per violència domèstica i s'han fet 1.640 denúncies.

Durant aquest dos anys cal fer esment de la gran quantitat d'infants i adolescents estrangers menors d'edat no acompanyats sense referents familiars que han arribat a Catalunya. Segons la *Convenció dels drets del nen*, són els menors que estan separats d'ambdós progenitors i altres parents i no estan sent cuidats per un adults al que, per llei incumbeix aquesta responsabilitat. A Catalunya en dades de desembre de 2018 ha significat 3.450 menors que evidentment ha desbordat els dispositius de protecció a la infància i joves que ja era feble . El 80,7 % dels joves venen del Marroc i el 72,4 % tenen 16 anys. Arriben de mitjana uns 550 nois mensualment.

A més de desbordar el sistema de protecció de Catalunya, el que s'ha visibilitzat és que els recursos de protecció que disposem no són els adequats per aquests joves.

A la Garrotxa al finalitzar l'any 2018 disposem d'un centre de primera acollida a Maià de Montcal amb 20 places i d'un pis per a joves que ja han complert els 18 anys a Olot.

2.1.1.2. Situacions de risc social

La Llei 14/2010, del 27 de maig, dels drets i les oportunitats en la infància i l'adolescència, defineix les situacions de risc, que són competència de l'Administració local, com les situacions en què el desenvolupament i el benestar de l'infant o l'adolescent es veuen limitats o perjudicats per qualsevol circumstància personal, social o familiar, sempre que per a la protecció efectiva de l'infant o l'adolescent no calgui la separació del nucli familiar, com passa en les situacions de desemparament que qui ha d'actuar en aquests casos és el govern de la Generalitat..

Es determinen tres àmbits bàsics on la manca de cobertura adequada de les necessitats pot provocar disfuncions: (López Sánchez)

- 1) *El vincle afectiu*: com a experiència emocional que dona seguretat i com a experiència afectiva de sentir-se estimat i únic com a individu.
- 2) *Les funcions de criança*: com a compendi o recull d'accions de cura, educació i protecció que assegura el creixement.
- 3) Les connexions amb l'entorn: com a circulació social necessària com a subjecte que interactuar

L'acció dels serveis socials entorn de la intervenció socioeducativa amb infants i adolescents es realitza a partir de diferents projectes: Projecte 0-3 anys, centre diürn, intervenció 16- 18 anys,En aquest marc d'actuació s'ha intervingut amb **458 famílies** , famílies cròniques en situacions d'exclusió, de desigualtat i pobresa i amb moltes dificultats per desenvolupar les seves competencials parentals.

2.1.2.- Situacions de violència contra persones adultes.

Les situacions de violència són, generalment, el resultat de la combinació de diferents factors: la presència d'una persona agressiva, sense empatia i obstinada a mantenir la seva postura pels mitjans que siguin necessaris; la situació de subordinació mantinguda pels costums i la cultura; la baixa consciència respecte del maltractament per part de qui el pateix, el tabú i les dificultats per demanar ajuda (por de denunciar, poca accessibilitat als mitjans de denúncia, poca protecció per part de la legislació vigent ...) són altres elements que propicien tant la vulnerabilitat per ser objecte d'agressions com la seva invisibilitat.

Les víctimes de situacions de violència solen ser persones vulnerables , bé en termes de capacitat física per tenir cura de si mateixes, bé en termes de dependència econòmica i/o emocional; així, més enllà de la violència sobre els infants que ja s'ha tractat, es poden identificar les **dones i les persones grans** com a grups especialment vulnerables a la violència.

2.1.2.1.-La violència masclista

La violència masclista és la violència que s'exerceix contra les dones com a manifestació de la discriminació i de la situació de desigualtat en el marc d'un sistema de relacions de poder dels homes sobre les dones. La violència masclista és una greu vulneració dels drets de les dones i un impediment perquè, les dones puguin assolir la plena ciutadania, l'autonomia i la llibertat, tal com recull la Llei 5/2008 de 24 d'abril del dret de les dones a eradicar la violència masclista.

Segons les Nacions Unides, una de cada deu dones patirà una agressió sexual al llarg de la seva vida. L'enquesta sobre violència masclista de l'Agència Europea de Drets Fonamentals va concloure que 4 M de dones d'Europa han estat violades i el 10 % d'aquestes violacions van ser perpetrades per més d'un autor.

A la Garrotxa les denúncies que s'han fet durant l'any 2018 han sigut **94**, a Catalunya 12.977.

Una de les mesures principals de la nova legislació de protecció de les dones són les ordres de protecció. Han tingut un comportament molt desigual els diferents anys, sense poder-se comprovar el motiu.

A la Garrotxa, el nombre de mesures de protecció (TAM) que s'han activat aquest any 2018 van ser de **10**.

Durant l'any 2018 a Catalunya han sigut assassinades 7 dones a mans de les seves parelles o ex parelles, i una d'elles a la comarca de la Garrotxa.

Els serveis d'acolliment d'urgència depenen dels ens locals, i el Departament de Benestar Social i Família aporta, mitjançant contracte programa, finançament. A la nostra comarca disposem d'un **pis d'urgència**. També es pot disposar si no hi ha fills ni una situació de perill, de l'estada a una pensió.

En el Servei d'Atenció a les dones de la Garrotxa, hem atès aquest anys 2018, **272 dones**.

- 140 dones amb tractament psicològic
- 54 dones per assessorament jurídic legal
- 135 dones amb grups d'empoderament

2.1.2.3.-El maltractament a la gent gran

Abordar el maltractament i l'abús a la vellesa és voler fer front a un fenomen aparegut recentment, no la seva existència, sinó el seu abordatge, L'envelliment de la població, tot i ser un èxit de la medicina i de la societat en general, aporta noves situacions que s'han d'afrontar amb molta creativitat i celeritat. Una d'aquestes és l'abordatge de les situacions de maltractaments que pateixen les persones grans en les seves diverses formes. La constatació de l'existència del fenomen és generalitzada entre els professionals dels serveis socials i de salut, així com ho és la gran dificultat que sorgeix a l'hora de detectar les situacions i de poder obtenir evidències mitjançant proves empíriques sistemàtiques. El maltractament a les persones grans és considerat una qüestió de drets humans, així com un important problema social i de salut emergent. L'Organització Mundial de la Salut el defineix com una de les formes de violència més ocultes i més desconegudes.

A partir de l'aproximació al maltractament fet per diferents estudis, aquest es produeix bàsicament en dos àmbits: el familiar i l'institucional. Segons la Xarxa internacional de prevenció de l'abús i el maltractament a la vellesa (INPEA), el

darrer estudi elaborat a l'Estat espanyol sobre el maltractament a la gent gran donaria una prevalença del 0,8% de maltractament reconegut respecte del total de la població de 65 anys i més, prevalença que augmenta fins a l'1,5% en els casos de dependència.

Segons dades de l'Organització Mundial de la Salut (OMS) d'octubre de 2016, prop d'1 de cada 10 persones grans va patir maltractaments el mes anterior. L'Organització de les Nacions Unides (ONU) estima que entre el 4% i el 6% de la gent gran d'arreu del món ha patit algun tipus d'abús i maltractament.

En tot cas, és un tema molt complexa i malgrat que detectem algunes situacions, l'any 2018 (15 persones) sabem que no disposem dels dispositius necessaris per la seva detecció.

A Catalunya, segons el departament d'interior aquest any 2018 s'han atès 1.077 víctimes de més de 65 anys i s'han fet 1.038 denúncies. També hi ha hagut 3 dones mortes de més de 65 anys a Catalunya.

El que si que es disposa és del protocol d'actuació en situacions de maltractaments a la gent gran i d'una guia realitzada aquest any 2018 a les comarques gironines.

2.2. Relacions socials i comunitàries i l'acció dels serveis socials

Com hem dit, els dèficits de les relacions socials, la manca de relacions,... creen vulnerabilitat o risc en les persones i en les societats, per tant hem d'enfortir els vincles per tal de crear societats cohesionades i per tant molt més resilients.

Les persones interaccionem, ens relacionem i compartim espais comuns. Un dels valors més desitjats per a qualsevol municipi és que aquests espais compartits siguin entorns on predomini el respecte, el reconeixement a l'altre i la convivència.

Perquè això sigui una realitat, cal que coincideixin dos aspectes: per una banda, que compartim uns valors i unes normes bàsiques i, per l'altra, que puguem reconèixer i respectar la diversitat de les persones que ens envolten.

Els canvis constants de la societat actual ens dificulten aquestes dues condicions. Les grans transformacions socials que es donen, si bé tenen un caràcter estructural i global, afecten de manera directa la vida de les persones. Un dels efectes d'aquests canvis és la generalització de les migracions. Tot i el descens en el nombre d'arribades als municipis garrotxins respecte de fa uns anys, la realitat és que continua havent-hi una arribada constant de persones procedents d'arreu del món i que necessiten un acompanyament i una acollida per facilitar al màxim la seva autonomia i promoure, des d'un inici, la seva incorporació a la societat. És en aquest sentit que desenvolupem el servei d' **Acollida i acompanyament a persones estrangeres**, durant el 2018 hi ha hagut a Olot 2.043 altes noves (2017: 1.530) i d'aquestes, 746 (36,5%) són persones estrangeres. Les principals nacionalitats són Índia, Hondures, Colòmbia, Marroc, Gàmbia i Romania (i en menys proporció (Xina, Ucraïna, Veneçuela, Perú i Regne Unit).

A més a través del programa estatal, hem passat d'acollir 18 persones demandants d'asil durant el 2017 a **52 aquest 2018**.

Vivim en una societat clarament diversa, en molts àmbits i sentits. És important viure la diversitat com una font de riquesa social, però també com un dret. Cal garantir una igualtat de tracte i reduir les discriminacions que la ciutadania pugui patir per raons relacionades amb diversitat sexual, cultural, de gènere, funcional, de creences... Hem de posar atenció a les discriminacions i incidències que es puguin donar en aquest sentit i oferir assessorament, suport i atenció a les persones que les pateixen. És en aquesta línia que s'enfoca el **servei d'atenció a la diversitat** que hem pogut fer 143 dinàmiques de sensibilització a 18 centres educatius de la comarca, amb un total de 3.396 alumnes

Pel que fa específicament a la **diversitat sexual, afectiva i de gènere** hem pogut treballar la implementació i difusió del Servei d'Atenció Integral (SAI) on han fet demandes 37 persones, a més de les intervencions fetes a entitats i recolzament a l'entitat Alliberem-nos. El treball per la **diversitat de creences** s'ha centrat amb el Grup de diàleg interreligiós, i la visita de 160 alumnes als centres de culte de la ciutat d'Olot.

Aquest any 2018 hem treballat l' itinerari d'activitats amb el departament de cultura sobre la **diversitat funcional** i per tant s'ha planificat el contingut i el desenvolupament del itinerari amb totes les entitats (14). El fruit del treball el podrem visualitzar el 2019

Les actuacions realitzades amb la **diversitat cultural**, s'han centrat amb aspectes lligats amb comportaments racistes, bàsicament en el marc escolar, on hem fet la representació d'una obra de teatre – No es país para negras- amb fòrum i debat posterior amb 120 alumnes i en l'àmbit de l'accessibilitat en l'habitatge i no discriminació, treballant amb entitats i l'oficina d'habitatge una futura campanya a la ciutat d'Olot.

L'èxit en la gestió de la diversitat passa en gran mesura per establir relacions socials de qualitat entre persones diverses. És evident que l'espai físic juga un paper clau en tot aquest tema i, per tant, la manera com dissenyem la ciutat ens mostra també la manera com volem que la nostra ciutadania s'interrelacioni o, per contra, no es relacioni. Des del món social hem de poder influir per tenir una ciutat més amable, insistint en el disseny d'espais públics que promoguin les relacions i facilitant espais de trobada als barris: apostar per un model de casals de barri que faciliti el contacte entre la ciutadania i promogui les activitats conjuntes. De fet, **entendre els barris com a espais de construcció comuna i de suport comunitari** ha de ser la base de la millora de les relacions socials. Per això és important estar atents als barris que estan en una situació més desavantajosa i posar-hi esforços perquè esdevinguin barris amb més teixit social, més equipaments...

Actualment estem intervenint en quatre territoris diferents: **el barri de Sant Miquel a Olot , Mieres, Sant Jaume de Llierca i Sant Feliu de Pallerols.**

Així doncs, la gestió de la convivència i la promoció d'un bon veïnatge són dos reptes constants que han d'abordar tots els municipis. Els canvis constants de la societat actual i la duresa d'algunes situacions personals sovint no afavoreixen ni faciliten que aquests reptes esdevinguin una realitat. Aquestes situacions són, també, una oportunitat per al treball social comunitari, per a la transformació de les relacions socials existents i per fer que la ciutadania sigui la protagonista del canvi. No obstant això, l' individualisme, les desigualtats, les condicions personals dures i la dificultat per acceptar una societat canviant i diversa fa que les persones, més enllà de buscar en l'entorn més proper aquest suport i acompanyament, sovint evoquem en aquests espais comuns el malestar i les preocupacions. Aquest fet acaba generant conflictes i situacions tenses en els espais més quotidians de les persones: l'escala, el bloc de pisos, el parc del costat, el carrer... En definitiva, acaba malmetent el bon veïnatge i transformant-ne el concepte.

El bon veïnatge és un repte permanent i el servei de veïnatge i convivència treballa en aquesta línia, des de tres eixos: la intervenció en casos de conflicte, la prevenció i la sensibilització.

El servei de veïnatge i convivència ha treballat aquest any en 51 situacions de conflicte entre moderat i greu. Pel que fa a la prevenció, hem pogut realitzar 7 projectes preventius, en els quals hi ha participat un total de 345 persones La proximitat i el vincle segueixen essent el puntal del servei. La presència continuada i la proximitat ens ajuda a anticipar-nos a alguns dels conflictes i a treballar de forma preventiva

A través de dinàmiques a les escoles i d'acompanyament a un servei de mediació entre iguals en un institut, hem arribat a 350 persones, i això ens ha permès reflexionar sobre la gestió alternativa de conflictes.

Més enllà de promoure que cadascú sigui el motor de resolució de les pròpies necessitats, també és important potenciar la implicació dels ciutadans en els afers col·lectius. Fer-ho és una mostra de civisme, de preocupació pel bé comú i, en definitiva, de voluntat de millora de les condicions de vida del conjunt de la població, més enllà dels interessos particulars.

L'Administració pública ha de facilitar les condicions perquè els ciutadans exerceixin els seus drets de ciutadania i el seu rol cívic. Per tant, **el foment, l'estímul i la posada en marxa d'espais per a la participació social** ha de ser una voluntat clara que s'ha de concretar en accions. Accions que cal que siguin pensades i reflexionades.

Aquest any hem donat suport a tres pressupostos participatius (Riudaura, Mieres i Olot) i tres processos participatius per a diferents temàtiques: tinença d'animals (Vall d'en Bas), usos d'un equipament municipal (Mieres) i definició d'un parc públic (Vall d'en Bas).

Unes 320 persones de la comarca han participat en les trobades veïnals per debatre i consensuar conjuntament els temes que s'han posat a participació ciutadana i, per tant, han pogut decidir sobre qüestions que els afecten directament.

En l'àmbit de la participació s'hi inclou també la tasca de les **associacions i el voluntariat** com a les dues formes de participació més destacades. Habitualment acostumen a anar de bracet, ja que moltes entitats socials es nodreixen de la col·laboració desinteressada del voluntariat. És un valor per al municipi, com a reflex de la societat diversa i la seva capacitat de mobilització al voltant de projectes col·lectius. Les associacions són generadores de canvi, detectores de necessitats socials i enriqueixen la qualitat de vida de les ciutats; són una part important de l'engranatge necessari per assolir la cohesió social. Com a Administració pública que reconeixem aquesta vàlua, hem de donar suport a les entitats i no podem fer-ho d'altra manera que no sigui conjuntament amb elles.

El **Servei Integral de Suport a l'Associacionisme**, amb la col·laboració de totes les entitats que en formen part han presentat la campanya de comunicació "I la Garrotxa, també!" que ha sigut un dels elements claus d'aquest any.

També s'ha obert el **Punt de Voluntariat** perquè sigui un espai de referència per a qualsevol persona que vulgui fer voluntariat, participar del teixit associatiu de la comarca o col·laborar de manera puntual.

Aquest 2018, 300 persones han participat en diferents esdeveniments

A banda de la participació i la implicació de les persones en allò comú, en allò públic, també són necessaris espais que destinin esforços a aconseguir que tothom pugui participar de manera similar i que, per tant, es donin les condicions perquè les persones gaudeixin **d'igualtat d'oportunitats** i es puguin sentir part de la comunitat i la societat a la qual pertanyen. **Un factor clau és l'educació** (nivells educatius més alts poden i han de servir per prevenir l'exclusió social i, per tant, millorar la cohesió de la societat). Tenir xarxes familiars i socials o no tenir-ne també pot suposar una diferència important a l'hora de fer front a determinades situacions.

Ja fa molts anys que a la ciutat d'Olot existeixen dos serveis socioeducatius de lleure, l'esplai diari Garbuix i l'Espai Larai. Dos espais des dels quals es contribueix a la inclusió i la cohesió social. Mitjançant el lleure s'estableixen relacions personals i col·lectives, es reforça la identitat compartida, s'aprenen i es comparteixen valors.

Durant el curs 2017/2018 han participat en els dos serveis un total de 283 infants. Aquest curs 2018/2019 estem atenent en aquest servei 176 infants de 6 a 16 anys. I hi ha 92 participants en llista d'espera. Aquesta reducció és a causa de la implementació d'un nou model d'intervenció i una major intervenció amb els infants que atensem.

3. Situacions de necessitat material i instrumental. L'acció dels serveis socials

Aquestes situacions de necessitat, no són pròpies del sistema de serveis socials, malgrat els antecedents històrics (Llei de beneficència,...) i la poca definició del perímetre d'actuació del nostre sistema jove i immadur, ens ha fet assumir aquells temes que els altres sistemes , de prestacions socials, de salut, d'educació, d'habitatge,... no han pogut resoldre i per tant ha convertit els serveis socials en un **calaix de sastre** que produeix molta insatisfacció per la manca de possibilitats de resoldre els conflictes estructurals.

Entenem que poc a poc hem d'anar evolucionat i posant les coses al seu lloc i que cada sistema ha d'anar assumint les seves responsabilitats i és per això que malgrat aquestes consideracions ens veiem evocats a fer les actuacions que ara descriurem.

En aquest marc s'identifiquen tres grans grups de necessitats socials degut als dèficits dels altres sistemes.:

- La manca o el dèficit de recursos materials: inclou totes les situacions relacionades amb els àmbits econòmic i de l'habitatge.
- Les dificultats per a la inserció sociolaboral: inclou les situacions relacionades amb la manca d'habilitats socials en l'entorn laboral, la manca de feina i la precarietat en l'ocupació.
- Les dificultats per la inserció socioeducativa: inclou les situacions relacionades amb les habilitats socials en el marc educatiu o formatiu.

3.1. Dèficit de recursos materials: econòmics i d'habitatge

3.1.1. Manca de recursos econòmics

La Llei 13/2006, de prestacions socials de caràcter econòmic, introdueix l'indicador de renda de suficiència de Catalunya, en endavant IRSC, com a indicador per valorar les situacions de necessitat. S'entén que hi ha manca de recursos econòmics quan els ingressos personals són inferiors a l'IRSC. A diferència de la pobresa relativa, en què és la posició d'un individu respecte a la comunitat en la qual es troba immers la que defineix que sigui considerat en situació de risc de pobresa o no, aquest indicador és de tipus absolut, amb independència del tipus de diferenciació territorial.

La font de dades utilitzada per mesurar la pobresa des d'aquest punt de vista és l'Enquesta de condicions de vida (ECV), tot i que no permet una aproximació exacta, podríem considerar que la població de Catalunya en situació de necessitat, i, per tant, susceptible de presentar necessitats socials per dèficit de recursos materials, seria a l'entorn del 10% de les llars catalanes.

En el cas de la Garrotxa, on l'any 2011 teníem 21.409 llars, significaria que 2.140 d'aquestes llars els hi mancarien recursos econòmics.

Aquestes dades es podrien contrastar amb altres dades més específiques de la Garrotxa, tot i que algunes poden ser orientatives

L'any 2017, el Consorci d'Acció Social de la Garrotxa va elaborar, conjuntament amb la Universitat de Girona, un estudi sobre "La cohesió social a la Garrotxa. Realitat i reptes de futur " (només a Olot) on amb moltes dades semblants a l'Enquesta de condicions de vida, que s'utilitza a Europa per determinar la pobresa

vàrem poder constatar un 5 % de la població amb una situació de pobresa severa (2.800 persones) i un altre 5 % amb dificultats econòmiques.

Altres dades de que disposem a la Garrotxa:

- Pel que fa a famílies detectades amb fills amb edat escolar i que sol·liciten beques de menjador, i que els seus ingressos fixos estan per sota de la RSC (2017) que era de 569,12 €/mensuals, tal com fixa la Llei de pressupostos de la Generalitat de Catalunya són **75 famílies, amb 139 nens i nenes**.
- També sabem que la mitjana de les pensions de jubilació i de viduitat de la nostra comarca està per sota la mitjana de les comarques gironines i que tenim uns índexs de sobreenvelliment femení elevat, que segurament comporta uns ingressos per sota el llindar de la Renda de suficiència (RSC) Hi ha 711 dones més grans de 85 anys que viuen soles.
- Aquest any 2018, 746 famílies amb un total de **2.352 persones** s'han beneficiat d'ajudes al Centre de distribució d'aliments.
(2.223 famílies per ajuts d'aliments, 1.874 per ajuts en butà, 191 famílies per ajuts de bolquers i 113 famílies per ajuts de llet infantil)
- **57 persones** han assistit aquest any 2018 al menjador social o altres menjadors, de manera assídua.
- Pel que fa al creixement alarmant de la **pobresa energètica**, entesa com la dificultat per a afrontar les factures dels subministraments bàsics d'electricitat, gas i aigua (els preus d'accés a aquests subministraments han esdevingut inassequibles per a la població. Des del 2008, la llum ha pujat un 60% i l'aigua una mitjana del 66%.) el 6,9 % de famílies de Catalunya, segons l'Enquesta de condicions de vida corresponent al 2011, no poden assumir la despesa de mantenir l'habitatge a una temperatura adequada.. Aquest 2018 hem realitzat ajudes a 128 famílies per poder pagar algun subministrament i també hem fet ajuts a 566 famílies per pagaments de butà.
Segons la llei 24/2015, del 29 de juliol, de mesures urgents per a afrontar l'emergència en l'àmbit de l'habitatge i la pobresa energètica. quan l'empresa subministradora hagi de fer un tall de subministrament ha de sol·licitar prèviament un informe als serveis socials municipals per a determinar si la persona o la unitat familiar es troba en una de les situacions de risc d'exclusió residencial determinades a la llei i en cas que es compleixin els requisits s'han de garantir els subministraments bàsics . Aquest any 2018 hem realitzat **455 informes** : 212 per llum, 156 per aigua i 87 per gas
- Un dels temes més importants en el treball amb la infància i joves, és la **igualtat d'oportunitats** El lleure és un dels àmbits en què els infants accedeixen a oportunitats educatives fonamentals per al seu desenvolupament. Les desigualtats d'accés, però, provoquen que aquestes oportunitats no estiguin a l'abast de tots els infants. Aquest 2018 el CASG ha finançat beques per activitats d'estiu i durant el període escolar amb activitats extraescolars a **543 nens i nenes**.
- En els darrers temps, l'escolarització dels infants menors de tres anys ha esdevingut un àmbit d'una especial rellevància social per la prevalença de les desigualtats socials en el sistema educatiu ,és per això que una actuació preventiva per millorar la igualtat d'oportunitats, és possibilitar l'accés a les llars d'infants municipals a aquelles famílies que econòmicament no s'ho poden permetre. L'any 2018 han rebut ajudes **72 nens i nenes**.

- La cultura és un altre aspecte fonamental pel desenvolupament de les persones en totes les seves dimensions i per tant hem becat pel seu accés dins el programa “Apropa cultura” que ja té aquest objectiu a **215 persones**
- L'any 2017 s'aprova la Llei 14/2017, del 20 de juliol, de la **renda garantida de ciutadania**, que preveu que en pugui ser beneficiari qualsevol persona que, durant els sis mesos anteriors a la sol·licitud, tingui ingressos inferiors al 91% de l'indicador de renda de suficiència de Catalunya. Per al 2018, el llindar d'ingressos se situa en 604 € al mes en dotze pagues. També preveu complementar les pensions de jubilació o d'altres que estiguin per sota el llindar que situa la Renda Garantida.
Aquesta prestació està gestionada pel Servei d'Ocupació de Catalunya i en el cas de la Garrotxa no disposem de dades.

El que podem valorar des del serveis socials és que a part de les Rendes Mímines d'Inserció que ja s'estaven fent i que s'han traspassat totes a Renda Garantida de Ciutadania i complements de pensions baixes, ha tingut molt poc impacte, amb molt malestar per part de la ciutadania, degut a les dificultats contínues de documentació i moltes de les sol·licituds han estat denegades.

Els motius de denegació són superar els ingressos establerts per la llei o no poder acreditar la residència continuada i efectiva a Catalunya.

3.1.2.-Dificultats en l'accés a l'habitatge

La realitat socioeconòmica, la falta de polítiques d'habitatge des de fa molts anys, combinada amb una forta contracció del mercat immobiliari com a conseqüència de la fallida generalitzada del sector de la construcció i dels ajustos en el sector financer, són factors clau per a entendre la quantitat de desnonaments i de casos de famílies en risc d'exclusió residencial que hi ha a Catalunya.

Una de les competències de la Generalitat és elaborar el programa d'actuació per a incrementar el parc d'habitatge social i atendre d'una manera més ràpida i eficaç les necessitats de les persones i unitats familiars amb més riscos d'exclusió residencial.

En els procediments judicials d'execució hipotecària o de desnonament en què els executats i els familiars que hi conviuen estarien en risc de no disposar d'un habitatge de reallotjament si es fes efectiu el llançament, les administracions públiques competents han de facilitar als afectats, o directament a l'òrgan judicial actuant, els informes socials de vulnerabilitat que acreditin aquesta situació, als efectes de sol·licitar la suspensió o l'ajornament temporal del procediment, o, si escau, de preparar una demanda d'empara.

Des de serveis socials aquest any 2018 hem realitzat 67 informes

També hem fet ajuts econòmics a **77 famílies** per ajudar a pagar el lloguer del habitatge i **69 persones** les hem hagut de ubicar a una pensió durant un període de temps.